

HELLEPUTTE (*Joris-Augustijn*), Katholiek volksvertegenwoordiger voor het arrondissement Tongeren-Maaseik (Gent, 31.8.1852 — Leuven, 22.2.1925).

Student aan de School voor burgerlijke bouwkunde van de Universiteit te Gent, kwam hij uit, in 1872, als primus van zijn promotie en houder van het diploma van ingenieur van bruggen en wegen. Van 1872 tot 1878, was hij gehecht aan de directie van Sporen en Wegen van de Staatsspoorwegen en werd daarna benoemd tot leraar aan de Universiteit te Leuven, belast met de cursus van burgerlijke bouwkunde en bouwkunst. Zeer bedreven in deze vakken, werd hij lid en ondervoorzitter van de Koninklijke commissie voor monumenten. De verkiezingen van 15 juli 1879 brachten hem in de Kamers, als volksvertegenwoordiger voor Tongeren-Maaseik en in die hoedanigheid was hij in de katholieke partij een der eerste leiders van de jonge rechtervleugel, die talrijke sociale hervormingen op haar programma telde.

Belast met de portefeuille van Spoorwegen in het Kabinet de Trooz in 1897, werd hij aangesteld als beheerder van de «Compagnie des Chemins de fer du Congo», ten tijde van het aanleggen van de Congolese spoorweg.

Overtuigd voorstander van de koloniale politiek van Leopold II, maakte hij in 1895 deel uit van de Commissie der XXI, belast met het onderzoek van het wetsontwerp tot goedkeuring van de naasting van Congo door België.

In 1896, wanneer in het Parlement de besprekingen over de geldelijke tussenkost van België ten gunste van de «Compagnie des Chemins de Fer du Congo», te berde gebracht werden, trad Helleputte aanstond op als een van de meest hardnekkige en behendige verdedigers van dit ontwerp. Hij stelde voor een technische commissie naar Congo te zenden om verslag uit te brengen over de werken van de spoorweg en vroeg dat de door de Staat aan de compagnie te lenen som niet terugbetaalbaar zou zijn dan na de voltooiing van de werken. Het voorstel Helleputte werd aangenomen. De eerste Minister, die tevens minister van financiën was, de Smet de Naeyer, verdedigde eveneens en krachtadig de geldelijke tussenkost van het moederland. Een wetsontwerp werd voorbereid op 27 maart 1896, waarbij de Staat 5.000.000 F, bij wege van nieuwe aandelen, aan de compagnie zou toestaan en zich borg zou stellen voor een uitgifte van obligaties tot een bedrag van 20.000.000 F. Dit wetsontwerp, geweldig bestreden door de anti-kolonialisten, werd op 10 april daarna aangevuld door een bijkomende akte

met het oog op een verlaging tot 10.000.000 F in plaats van 20.000.000 F, van de borgtocht van de Belgische Staat.

In de Kamers waren de 5, 6, 7 en 8^e mei 1896 voor de geschiedenis van België gedenkwaardige dagen, gekenmerkt door hartstochtelijke debatten, alvorens de goedkeuring van het verdrag van 27 maart en van bijkomend artikel van 10 april bereikt werd. De vinnige aanvallen van de volksvertegenwoordigers Dufuisseaux, Lambiotte, Colfs en Lorent, weerlegde minister van State Karel Woeste in een zeer behendige redevoering, waarbij hij, in het Congolees beschavingswerk, voor België een onderneming deed uitschemeren waarop het later fier zou mogen zijn.

Volksvertegenwoordiger Helleputte, verslaggever van het ontwerp, gaf een klare, degelijke en schrandere uiteenzetting van de zaak. Op de onkundige opmerkingen van volksvertegenwoordiger Lambiotte, die de C. C. F. C. ervan beschuldigde de in het bestek vastgestelde uitgaven ver overschreden te hebben, antwoordde Helleputte, na de nadruk te hebben gelegd op de zedelijke verplichtingen van het land in de snelle ontwikkeling van Congo, dat al de in België en elders uitgevoerde grote openbare werken dezelfde bezwaren hadden gekend, zoals bv. het Justitiepaleis van Brussel, waarvoor men dacht 3 1/2 miljoen uit te geven en dat uiteindelijk 50.000.000 had gekost; zo ook de versterkingen van de Maas, het Suezkanaal, het kanaal van Corinthië en dat van Manchester, de spoorweg van Lanson in Indochina, de spoorweg van Senegal en die van de Reunion.

Trots de hatelijke campagne van de tegenstanders van Congo, werd het wetsontwerp in de Senaat goedgekeurd door 61 leden op 78. De Koning bekrachtigde het met zijn handtekening op 29 mei 1896.

Overtuigd kolonialist liet Helleputte, op zijn leerstoel aan de Universiteit te Leuven, geen gelegenheid voorbijgaan om zijn studenten aan te sporen hun keuze te vestigen op de koloniale loopbaan.

Helleputte was ridder in de Leopoldsorde, commandeur met plaat in de Piusorde, officier in de Orde van de Ross (Brazilië), drager van het Kruis *Pro Ecclesia et Pontifice*, enz.

25 september 1952.

M. Coosemans — J. Jorissen.

Mouvement géogr., 1895, blz. 49, 175; 1896, blz. 83, 231, 232, 244. — Van Iseghem, *Les Étapes de l'Ann. du Congo*, Brussel, 1932, blz. 77, 79, 84, 86. — *Larousse du XXe siècle. Bulletin de l'Ass. des Vétérans col.*, maart 1932, blz. 2. — De Seyn, *Dict. biogr. des Sc., des lettres et des arts en Belgique*, Brussel, 1935, t. II, blz. 553. — R. Cornet, *La Bataille du Rail*, Cuypers, Brussel, 1947, blz. 292, 296, 298. — *Discours de O. Jadot à l'Ass. gen. des Ingén. de Louvain*, 25 octobre 1931.